

A Régiók Bizottsága véleménye – A fiatalok tanulási mobilitásának előmozdításáról (zöld könyv)

(2010/C 175/08)

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

- Az RB üdvözlö az Európai Bizottság kezdeményezését, hogy a fiatalok tanulási mobilitásának előmozdításáról szóló zöld könyv révén európai szintű vitát indítson el a mobilitás jobb támogatására alkalmas lehetőségek megvitatása, a fiatalok határokon átnyúló mobilitása előtti akadályok meghatározása és a mobilitásból eredő tapasztalatok hasznának kidomborítása érdekében,
- Az RB úgy gondolja, hogy a tanulási mobilitás témájának európai szinten történő tárgyalása jelentős európai többletértéket képvisel, és komoly ösztönzést jelenthet a fiatalok tanulási célú mobilitásának határokon átnyúló előmozdítására irányuló európai, valamint országos, regionális és helyi programok, eszközök és kezdeményezések kidolgozásához,
- Az RB megerősíti azt a többször is hangoztatott kijelentését, hogy támogatja az Európán belüli és kívüli mobilitást, emellett a Tanáccsal és az Európai Bizottsággal együtt úgy véli, hogy a külföldi tanulási időszakoknak lassan normává kell válniuk az összes európai fiatal számára, és nem maradhatnak csupán kivételes esetek,
- Az RB utal a helyi és regionális önkormányzatoknak a tanulási mobilitás támogatására irányuló jelentős hozzájárulására, amelyet azok különösen a tájékoztatás, a tanácsadás, a tudatosság növelése, valamint az esetek többségében a minőségbiztosítást és a finanszírozást támogató intézkedések terén nyújtanak; rámutat arra, hogy gyakran éppen az olyan, kisméretű mobilitási projektek járnak jelentős hatással, illetve járulnak hozzá az európai gondolkodásmód, az aktív uniós polgárság és a demokrácia megerősítéséhez, amelyekről helyi, regionális vagy nemzeti szinten születik döntés,
- Az RB utal a helyi és regionális önkormányzatoknak a tanulási mobilitás támogatására irányuló jelentős hozzájárulására, amelyet azok különösen a tájékoztatás, a tanácsadás, a tudatosság növelése, valamint az esetek többségében a minőségbiztosítást és a finanszírozást támogató intézkedések terén nyújtanak.

Előadó: Ursula MÄNNLE (DE/EPP), Bajorország tartományi parlamentjének tagja

Referenciaszöveg: Zöld könyv a fiatalok tanulási mobilitásának előmozdításáról

COM(2009) 329 végleges

I. POLITIKAI AJÁNLÁSOK

A RÉGIÓK BIZOTTSÁGA

1. üdvözli az Európai Bizottság kezdeményezését, hogy a fiatalok tanulási mobilitásának előmozdításáról szóló zöld könyv révén európai szintű vitát indítson el a mobilitás jobb támogatására alkalmas lehetőségek megvitatása, a fiatalok határokon átnyúló mobilitása előtti akadályok meghatározása és a mobilitásból eredő tapasztalatok hasznának kidomborítása érdekében;

2. megerősíti azt a többször is hangoztatott kijelentését, hogy támogatja az Európán belüli és kívüli mobilitást, emellett a Tanácsal és az Európai Bizottsággal együtt úgy véli, hogy a külföldi tanulási időszakoknak lassan normává kell válniuk az összes európai fiatal számára, és nem maradhatnak csupán kivételes esetek;

3. rámutat arra, hogy a tanulók és tanárok mobilitásának elősegítése az európai oktatáspolitikai együttműködés központi eleme, és az oktatás területén az Európai Unió tevékenységének a Szerződésben is konkrétan szereplő célja;

4. ennek alapján úgy gondolja, hogy a téma európai szinten történő tárgyalása jelentős európai többletértéket képvisel, és komoly ösztönzést jelenthet a fiatalok tanulási célú mobilitásának határokon átnyúló előmozdítására irányuló európai, valamint országos, regionális és helyi programok, eszközök és kezdeményezések kidolgozásához;

5. igen hasznosnak tartja a tagállamok közötti intenzív információ- és tapasztalatcserét, és ezzel kapcsolatban különösen fontosnak tartja a tagállamok bevált gyakorlatainak az Európai Bizottság általi terjesztését;

6. támogatja a zöld könyv széles alapokon álló megközelítését, melynek középpontjában a különböző situációkban tanuló összes fiatal helyzete áll, és emellett kiterjed a formális, nem formális és informális oktatás valamennyi területére;

7. utal a helyi és regionális önkormányzatoknak a tanulási mobilitás támogatására irányuló jelentős hozzájárulására, amelyet azok különösen a tájékoztatás, a tanácsadás, a tudatosság növelése, valamint az esetek többségében a minőségbiztosítást és a finanszírozást támogató intézkedések terén nyújtanak;

A tanulási célú mobilitás növekvő jelentőségéről

8. oszítja az Európai Bizottságnak azt a helyzetértékelését, hogy a tanulási célú mobilitás – azaz az új készségek és kompetenciák megszerzését célzó külföldi tartózkodás – egyike azoknak az alapvető lehetőségeknek, amelyek révén a fiatalok saját személyes fejlődésüket előmozdíthatják, új ismeretekhez juthatnak hozzá, nyelvtudásukat fejleszthetik, interkulturális kompetenciákat szerezhhetnek és javíthatják esélyeiket a munkaerőpiacon;

9. meg van győződve arról, hogy az egyre gyorsabban előrehaladó globalizáció, illetve valamennyi élet- és munkaterület határokra átnyúló összefonódásának idején az interkulturális kompetenciák, a nyelvismeret és a nemzetközi tudás jelentősége tovább növekszik;

10. egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a fiatalok mobilitása elősegíti az európai identitás mélyebb megértését és az európai polgári tudatot, és az idegenellenesség ellen hat. Emellett javítja az ismeretek terjesztését, ami Európa tudásra támaszkodó jövőjének kulcsa;

11. igazat ad az Európai Bizottságnak abban, hogy a tanulási célú mobilitás az európai identitás elengedhetetlen alkotóeleme kell, hogy legyen, egyben lehetőség minden európai fiatalnak arra, hogy hozzájáruljon az Európai Unió versenyképességének biztosításához, egy tudásigényes gazdaság kiépítéséhez, és ezáltal a lisszaboni stratégia növekedési és foglalkoztatási céljainak teljesítéséhez;

12. oszítja ugyan az Európai Bizottságnak azt a nézetét, hogy összességében még mindig túl kevés fiatal megy tanulási vagy képzési céllal külföldre, felhívja azonban a figyelmet arra, hogy a zöld könyv nem terjed ki arra a tagállamokban felkínált számos pénzügyi és szervezeti intézkedésre, amely az uniós programokon kívül a mobilitás támogatására irányul;

13. kiemeli, hogy a tagállamok, valamint a regionális és helyi önkormányzatok, csakúgy mint az iskolák, felsőoktatási intézmények és más képzési és ifjúsági intézmények, vállalkozások, egyesületek és szövetségek számos olyan mobilitási intézkedést támogatnak, amelyek a formális, nem formális és informális tanulás célját szolgálják;

14. rámutat arra, hogy gyakran éppen az olyan, kisméretű mobilitási projektek járnak jelentős hatással, illetve járulnak hozzá az európai gondolkodásmód, az aktív uniós polgárság és a demokrácia megerősítéséhez, amelyekről helyi, regionális vagy nemzeti szinten születik döntés;

A fiatalok nagyobb mobilitásának előfeltételeiről

15. úgy látja, hogy az átfogó és célirányos információk, valamint a szakszerű és egyéni igényekre szabott helyszíni személyes tanácsadás központi feltételei a mobilitási időszak létrejöttének az eredményességének;

16. úgy látja, hogy további tájékoztatásra van szükség minde-
nekelőtt az uniós programokon kívüli, mobilitást támogató intéz-
kedésekről, és e célra hasznosnak tartja az egyes tagállamokban
már zajló ilyen jellegű programokról készült, például kézikönyv
jellegű – elektronikus formában is megjelenő – összeállításokat;

17. úgy véli, hogy a külföldi oktatási kínálat és bizonyítványok
színvonala, átláthatósága, kompatibilitása, elfogadottsága mellett
mindenekelőtt az intézményi és szociális keretfeltételek, valamint
a pénzügyi tényezők azok, amelyek a mobilitásra való készséget
befolyásolják;

18. szükségesnek tartja, hogy a fiatalokkal jobban megismertes-
sék a mobilitási időszak sokrétű előnyeit, a rendelkezésre álló
támogatási lehetőségeket, és meggyőzzék őket a mobilitási idő-
szak hasznáról;

19. felhívja a figyelmet, hogy a mobilitás egyes akadályai kívül-
ről csak korlátozottan befolyásolhatók, és hangsúlyozza azt a
meggyőződését, hogy a mobilitás növelése jelentős hajlandóságot,
időt, erőfeszítést és nyitottságot követel mindkét oldal részéről;

20. hiányolja ezért a zöld könyvből az utalást a fiatalok felelős-
ségére a tekintetben, hogy a mobilitás továbbra is fennálló akadá-
lyai ellenére saját elkötelezettséget és kezdeményezést
mutassanak, például úgy, hogy szervezett csereprogramokban
való részvétel révén megkísérlik a meglévő akadályok leküzdését.
Ebben az összefüggésben utal azon intézkedések jelentőségére,
amelyek ösztönzik és támogatják a fiatalok egyéni
kezdeményezéseit;

21. hiányolja továbbá a zöld könyvből a szülői ház fontos sze-
repének hangsúlyozását, hiszen annak alapjait, hogy valaki kész
legyen tanulás céljából külföldre utazni, már korán, a családban le-
 kell rakni. Ehhez arra van szükség, hogy a szülők tisztában legyen-
nek vele, hogy a külföldi tartózkodás milyen jelentős haszonnal
jár, gyermekeiket mobilitási időszakok vállalására ösztönözzék,
továbbá a külföldi tartózkodások és azok előkészületei során –
amennyiben lehet – támogassák őket. A kevésbé képzett és a gaz-
dasági szempontból hátrányos helyzetű rétegek elérése ezért
komoly kihívás;

22. természetesen támogatja, hogy a gazdasági vagy szociális
szempontból hátrányos helyzetű csoportokat, a sajátos igényű
személyeket és a migráns hátterű fiatalokat jobban bevonják a
mobilitási programokba, valamint hogy – adott esetben – maga-
sabb összegű támogatás formájában további ösztönzésüket lehe-
tővé tegyék, mivel gyakran éppen ezeknek a csoportoknak kell
különleges akadályokkal szembesülniük;

23. a határokon átnyúló, tanulási célú mobilitás bővítésére irá-
nyuló jogos igények ellenére óv attól, hogy az iskolák, felsőokta-
tási intézmények, képzést is folytató üzemek és egyéb oktatási
intézmények további feladatait és szükségleteit – például az isko-
laév tervezése, illetve a tanulási folyamatok hosszabb távú szer-
vezése terén – az oktatás színvonalának rovására elhanyagolják;

24. amellett áll ki, hogy a mobilitást előmozdító uniós képzési
programokat 2013 után is folytassák, és kéri az Európai Bizott-
ságot, a Tanácsot és az Európai Parlamentet, hogy erre a
2014–2020-as többéves pénzügyi keret előkészítésekor kellő idő-
ben megfelelő eszközöket irányozzanak elő;

25. örömmel veszi tudomásul, hogy a zöld könyv több helyen
is foglalkozik a helyi és regionális szintnek a mobilitás előmozdítá-
sában játszott jelentős szerepével. Azt kéri ezért az Európai
Bizottságtól, hogy a területi önkormányzatoknak ezt az alapvető
szerepét a mobilitást célzó programok kidolgozásakor és végre-
hajtásakor jobban vegye figyelembe, oly módon, hogy az önkor-
mányzatokat tartós jelleggel bevonja a programok kidolgozásába;

26. támogatja, hogy az egész életen át tartó tanulásról szóló
közösségi programok kidolgozásában is tükröződjön az a célki-
tűzés, amely szerint a fiatalok mobilitását szakmákon átívelő
módon is támogatni kell; így például valamennyi típusú oktatási
intézmény tanuló számára biztosítani lehetne annak lehetőségét,
hogy a vállalatoknál vagy más, nem iskolai létesítményekben kül-
földön eltöltött gyakornoki idő is támogatható legyen;

27. javasolja, hogy jelentősen csökkentsék a mobilitásra vonat-
kozó uniós intézkedésekkel kapcsolatos adminisztratív terheket és
egyszerűsítsék a terjedelmes igénylőlapokat;

28. felhívja a nemzeti, regionális és helyi szint illetékes hatósá-
gok figyelmét arra, hogy az Európai Unió tagállamaiban a szüle-
tések számának csökkenése alapján felszabaduló pénzügyi
forrásokat az oktatás területén hagyhatnák, és egyebek mellett a
tanulási mobilitás mennyiségi és minőségi támogatására
fordíthatnák;

29. arra bátorítja a tagállamokat, valamint a helyi és regionális
önkormányzatokat, hogy felelősségi és hatáskörükben olyan sza-
bályozást dolgozzanak ki, amely támogatja a mobilitást, és hoz-
zájárul a mobilitás akadályainak legyőzéséhez;

30. úgy véli, hogy az immár 27 tagállamot számláló Európai
Unióban a makrorégiók egyre fontosabb szerepet játszanak, és
jelentős mértékben hozzájárulhatnak a tanulási mobilitás támo-
gatásához is;

31. javasolja a helyi és regionális önkormányzatoknak, hogy a
regionális és városi partnerségi kapcsolatok keretén belül megva-
lósuló mobilitási intézkedéseken keresztül járuljanak hozzá a nem
formális tanuláshoz;

32. szükségesnek tartja, hogy az egyre inkább globálisá váló
tudásalapú társadalomban jobban tudatosuljon a nemzetközi
készségek jelentősége a tanároknak, a szakoktatóknak, a munkaa-
dóknak, valamint általában véve a nyilvánosságban is;

A mobilitásért való új partnerség tekintetében

33. egyetért az Európai Bizottság megállapításával, hogy a fia-
talok mobilitási lehetőségeinek jelentős növelése valamennyi terü-
let vonatkozásában összehangolt fellépést tesz szükségessé, ehhez
pedig új partnerségre van szükség, amelynek keretében a hatóság-
ok együttműködnek a civil társadalomból és az üzleti életből,
valamint az oktatási és ifjúsági területről érkező számos további
szereplővel;

34. támogatja, hogy a meglévő mobilitási potenciál kihasználá-
sa és a mobilitás ösztönzésére vonatkozó új lehetőségek felku-
tatása érdekében valamennyi területen és valamennyi szinten
tegyenek erőfeszítéseket;

35. egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a multiplikátorok – mint például a tanárok, a szakoktatók, az ifjúságsegítők és a mobilitási programokban korábban résztvevők – kulcsszerepet játszanak a fiatalok mobilitásának elősegítésében, ezért azt ajánlja, hogy a következő kiírásokban és a programok új generációiban hangsúlyosabban emeljék ki a multiplikátorok e fontos szerepét;

36. üdvözli az új Comenius Regio akciót, amely lehetővé teszi a nem iskolai létesítmények bevonását, az iskolai területen megvalósuló európai együttműködést pedig a régiók és közösségek szintjén kívánja ösztönözni, amelynek keretén belül a partnerek a közös érdeklődésre számot tartó területeken együttműködhetnek, tapasztalatokat cserélhetnek és kialakíthatják az együttműködés fenntartható struktúráit;

37. az oktatás területére vonatkozó hatáskörmegosztásra, valamint az e területen aktív szereplők sokféleségére való tekintettel, tartózkodással fogadja az Európai Bizottságnak azt az elvárását, amely szerint az európai, nemzeti és regionális hatóságoknak együtt kell működniük az oktatási intézményekkel, civil szervezetekkel és helyi hatóságokkal, annak érdekében, hogy finanszírozási lehetőségeiket egyesíthessék;

38. megjegyzi, hogy a pénzügyi eszközök összevonása nem fog a pénzügyi források összmenyiségének növekedéséhez vezetni, ezért elsősorban a meglévő programok minőségi átdolgozása és a rendelkezésre álló ajánlatokról szóló jobb tájékoztatás érdekében lép fel;

39. felszólítja a helyi és regionális önkormányzatokat, hogy a tanulási mobilitás támogatása érdekében ne csupán az egész életen át tartó tanulási programba illeszkedő projekteket valósítsák meg, hanem azt is vizsgálják meg részletesen, hogy például a régiók bi- és multilaterális partnerségei keretébe illeszkedő, a szakképzés területére vonatkozó mobilitási intézkedések finanszírozhatók-e az európai strukturális alapokból is;

40. bátorítja a felsőoktatási intézményeket, hogy a mobilitás ösztönzése érdekében vizsgálják meg a nyilvános intézmények és a magánszektor közötti együttműködés új formáit;

41. felszólítja a vállalkozásokat, hogy járuljanak hozzá a mobilitás ösztönzéséhez, különösképpen a szakképzés, a továbbképzés és a kutatás területén, hogy a képzési rendszerek részben jelentős strukturális különbségei ellenére támogassák a képzésben résztvevőkre vonatkozó mobilitási intézkedéseket, valamint hogy a gazdaságilag nehéz idők ellenére is fektessenek be a tudásba, a képességekbe és a kompetenciákba;

42. emlékeztet arra, hogy támogatta a helyi és regionális képviselőknek szóló Erasmus-programra irányuló kísérleti kezdeményezést⁽¹⁾, amely arra ad lehetőséget, hogy utóbbiak bővítsék ismereteiket, új tapasztalatokat gyűjtsenek, valamint hogy bevált gyakorlatokról eszmecsérét folytassanak;

43. bár véleménye szerint a virtuális mobilitás csak kísérheti, de nem helyettesítheti a fizikai mobilitás tapasztalatát, meg van arról győződve, hogy a virtuális mobilitás értékes hozzájárulást jelenthet a fizikai mobilitáshoz, amennyiben jelentősen megkönnyíti a fiatalok utóbbira való felkészülését, és ennek minőségét is tartósan javíthatja;

Az európai, regionális és helyi szintű mobilitási célok meghatározása tekintetében

44. utal az oktatás és a képzés területén folyó európai együttműködés stratégiai keretéről szóló, 2009. május 12-i tanácsi következtetésekre, amelyek szerint felkéri az Európai Bizottságot, hogy 2010 végéig terjesszen elő javaslatot a mennyiségi és minőségi szempontokat figyelemmel kísérő, az európai átlagteljesítményre vonatkozó referenciaszintre („európai referenciaértékre”). Az EGSZB nagy érdeklődéssel várja e munka eredményét;

45. emlékeztet arra, hogy az európai átlagteljesítményre vonatkozó referenciaszintek nem írják elő az egyes országok által elérendő célértékeket, és nem kötnek ki az adott kormányok által meghozandó döntéseket, habár a nemzeti prioritásokon alapuló nemzeti intézkedések hozzájárulnak a referenciaértékek eléréséhez;

46. az Európai Bizottság azon kezdeményezése kapcsán, amely szerint az európai átlagteljesítményre vonatkozó referenciaszintek mellett a régiók, felsőoktatási intézmények, iskolák, vállalkozások és egyesületek számára referenciaértékeket kellene megállapítani, előzetesen figyelmeztet arra, hogy a nemzeti vagy regionális átlagértékek megállapítása a tagállamok hatáskörébe tartozik;

47. nyomatékosítani kívánja továbbá, hogy új mutatók és referenciaértékek kidolgozása bizonyos körülmények között jelentős adminisztratív többletterhet jelenthet a nemzeti, regionális és helyi szint számára, és az Európai Bizottságnak a bürokrácia csökkentése érdekében tett erőfeszítései tekintetében csupán a pozitívan értékelhető részletes költség-haszon elemzést követően kellene újak kidolgozását mérlegelni;

48. felkéri az Európai Bizottságot, hogy a konzultáció eredményeinek értékelését követően készítse el a bevált gyakorlatok eszköztárát, a mobilitás előmozdításának területén fennálló problémák leküzdésére szolgáló konkrét, a gyakorlatban megvalósítható megoldási javaslatokkal, majd bocsássa ezt az eszköztár az illetékes nemzeti, regionális és helyi felelősöknek is a rendelkezésére.

Kelt Brüsszelben, 2010. február 10-én.

a Régiók Bizottsága elnöke
Mercedes BRESSO

⁽¹⁾ A Régiók Bizottsága többszintű kormányzásról szóló fehér könyve, CdR 89/2009.